

MAHAN MOALEMI

Megjegyzések a *Hungarofuturista Kiáltvány*hoz

(A) *Külvilág mindig egy jövő felé való nyitás:
semmi se ér véget, hiszen semmi sem kezdődött el,
de minden átalakul...*

(Gilles Deleuze: Foucault¹)

– I. RÉSZ –

Dobogókő az észak-magyarországi Visegrádi-hegység legmagasabb csúcsa. Népszerű nyaralóhely, ahol számtalan falusi viskót és vendégházat alakítottak át hotellé és üdülővé. A látogatók a közeli, Eötvös Lorándról elnevezett múzeumban megtekinthetik *A magyar turizmus kezdetei* című állandó kiállítást is – a híres fizikus akár itt is végezhetette gravitációs gyorsulásmérési kísérleteit a 20. század fordulóján. De az idők során mások is vonzódtak ezekhez a dombokhoz, valamint a szomszédos, Dunakanyarra néző Pilis-hegységhez. Különösképpen a nemzet újpogányai, akik az 1990-es évek kezdete óta rendszeresen tesznek ide zarándokutatót – szerintük ugyanis itt található a föld szívcsakrája. Elvégre egy légi felvétel mutatja is az ide-oda kanyargó folyót, ahogy a dombokat szinte szívalakú körvonalba zárja.

Ezt ábrázolja azoknak a képeknek is az egyike, amelyek a *Hungarofuturista Kiáltvány*hoz, a Miklósvölgyi Zsolt és Nemes Z. Márió által 2018-ban írt, majd nyomtatásban és online is megjelentetett mitopoétikus kommunikációhoz tartoznak: Magyarország térképének szívalakú, kézzel kivágott darabja, közepén Dobogókővel, látszólag kiemelkedve egy, a humanista eszményképhez hasonlóan tiszta és ősi alak tenyeréből. Az illusztrációk a szerzők által (Peter Lowas-szal együttműködve) készített papírkollázsok, fekete-fehérben fénymásolva a tintasugaras papírok szokásos színválasztékának pasztellszínű háttereire. Van a nyomatoknak valamiféle tagadhatatlanul ártatlan, avantgárd bája, ami talán éppúgy óda a modernista manifesztók korához, mint emlékeztető, hogy ezt a stílust egyszer már *újra* felfedezték, *újra* felélesztették, hogy a Xerox után örökre népszerű maradjon.

¹ Gilles DELEUZE, *Foucault* (London: University of Minnesota Press, 1988), 89.

A fénymásolt kollázsok a médium egykor megnyerő eredetiségének demisztifikált státuszához makacsul *magyar* szempontból nyúlnak, a *magyarság* kontextusába helyezik, ami úgy tűnik, a könnyen elérhető technológiák adottságaival együtt a darabokat összetartó gravitációs erőként szolgál. Ez az újratájolás túlmutat azon a művészettörténeti törekvésen, amely a magyar részarányt igyekszik feltárni a nemzetközi avantgárdban, és inkább a *Kiáltványban* megfogalmazott „az eredetnarratívák eltérítésével, kisajátításával, és a jövőre vonatkozó sejtések feletti monopólium birtokba vételével” működő törekvésnek felel meg. Az a célja, hogy a kulturális örökségeket az eddig velük asszociált eredettől (legyen az hely vagy korszak) eltérő fénybe helyezze, egy olyan alternatív történelmet megidézve, amely így potenciálisan egy alternatív sorshoz is vezethet. (Érdekes módon pont Selényi Pál fizikust és Tungsram-kutatót, aki 1953-ban Eötvös híres, német nyelvű, mérőföldkőnek számító tanulmánykötetét is szerkesztette, szokás nevezni a „xerográfia atyjának”).

Bár a kilapított kollázsok háttérként szolgálnak a kiáltvány szóbeli tartalmához (amely önmagában is az újracsoportosítás és a juxtapositio adott logikája szerint működik), a szöveg hivatkozásait összeolvasztják, valamint aktiválják érveit. Ha kibontjuk, megfejtjük és visszakövetjük őket, minden egyes kollázs potenciálisan titkos hátsó bejáratként szolgálhat a *Kiáltványhoz*, s talán eszközként is a „kulturális képzeletet kondicionáló” hungarofuturista logika esztétikai-szemantikai értelemben vett visszafejtésére. Az ember hamar rájön, hogy a *Kiáltvány* szavainak és képeinek pontozása, az átdolgozott kollokációk, a parataktikai gyakorlatok és az ezekből származó szerencsés véletlenek konceptualizálása mind faji, etnikai, a nemzeti történelem és a kollektív emlékezet kérdéseit érintő, és a tervezett „posztmagyarság” tengelyén forgó kutatás követelményeire reagálnak. Jogosnak tűnik a megállapítás, hogy ez a vizsgálódás a juxtapositio síkjának újraértelmezésén keresztül történik, egyszerre vizuálisan és verbálisan levezetve, közös jelzők differenciális mezőjeként, és magában hordozza az olyan fogalmak közötti elhatalmasodó feszültségeket, mint az *őshonos* és az *idegen*, a *múlt* és a *jövő* vagy az *egyén* és a *kollektív*. Míg a magyarság tervezetten összetett fogalommá, gyönyörű holttestté mutálódik, a cél, úgy tűnik, annak a politikai és kulturális átértékelése, hogy a *hovatarozás* és a *jelenlét* (vagy hasonlóképpen az *idegenség* és a *hiány*) közötti episztemikus összefüggéseket a fenti területeken hogyan szokás felfogni és elrendelni.

Az újrahazhasználhatóság más visszhangokra is talál. Az egyik kollázsban megtalálható például Derkovits Gyula *Dózsa a tüzes trónon* (1928) című művének egy reprodukciója, amely az 1514-es parasztfelkeléseknek emléket állító

expresszionista fametszetek (értelemszerűen nem olajfestmények) sorozatának egyike. A felkelést Dózsa György erdélyi kisnemes vezette, akit kívüllélókból szerveződött csapatával (a hajdúkkal) együtt a Magyar Királyság birtoikos nemessége brutálisan eltiport. Ez az esemény visszatekintve az eredeti tőkefelhalmozás kulcsfontosságú pillanatának mutatja magát, és mint ilyennek, a kontinentális ellenforradalomnak is része kell hogy legyen. Az eredetileg az oszmánok elleni kereszties hadjárat vezetésére kijelölt Dózsa végül egy rövid életű, antiarisztokratikus forradalom élén találta magát, és bár súlyos vereséget szenvedett, a neve emlékeztetőül szolgál, hogy a hatalom eszközei hogyan fordíthatóak, sőt, hogyan hasznosíthatóak újra a befolyással rendelkezők ellen.

Egy másik képen, egy hullámzó és rácsos háttér előtt a több milliós lemezeldásokkal büszkélkedhető, szovjet budapesti space-rock zenekar, az Omega *Gammapolis* (1979) című lemezének borítója látható. Nyári István borítóillusztrációján egy zord és elfonnyadt, széles völgyekkel tarkított hegyvidékes tájat látunk, amelyet egy sólyomszerű úrhajó közelít meg, fénysugarakat lövellve, amelyek rendületlenül visszaverődnek egy-egy sziklás földdarabról itt, vagy jól lekerékített, élesen ortogonális alakzatok fényes felületéről ott. A tájat kolosszális méretű, vízszintes égboltok törnek meg, és *inception* effektushoz hasonlóan emelkednek ki a völgy aljából, tömbről tömbre terjedve a végtelenségbe. Nem csoda, hogy az album névadó nyitódalának a szövege is egy maximális börtönszökésről, a földi provincializmusból való, régóta áhítozott menekülésről beszél egy olyan [ga'mapòlis] felé, amelyet csak akkor lehet látni, „ha az óra pont éjfél mutat” és kizárólag „az ég ablakán át”.

E képsík és a benne rejtőző, egymásnak ütköző dimenziók alól csomópon-ti háromszögek bonyolult hálózatától takart, csillogó földgömb képe rajzoldik ki, amely a globalizáció korának, nem utolsósorban az internetnek szolgál eléggé közhelyes, mégis széles körben felismerhető vizuális allegóriájaként. A tetején sólyommadár tárja szét szárnyait, a földgömb felett pedig öt szó ível: „Minden Magyar Felelős Minden Magyarért” – ez Szabó Dezső, a két világháború közötti időszakban népszerűvé vált regényírónak, közéleti provokátornak és vitabajnoknak a gyakran idézett mondata. A retorikai dühéről és haragos prózájáról, valamint ideológiai inkongruenciáiról ismert szerző egyrésztől elhatárolódott a hagyományos értékektől, másrésztől pedig szkeptikus maradt az általánosságban vett modernitással szemben, amelyet kifejezetten a proletarizálódás addig példátlan folyamataiban vélt felfedezni. A demagóg buzgalomtól és az irodalmi tehetség sűrű atmoszférája által hajtott nacionaliz-musa abban is megmutatkozik, ahogyan a saját élettörténetéhez fordult, ame-

lyet a magyar nép mítoszokba burkolt történelmének és sorsának a megtestesítőjeként adott közre. De a saját ösztöneinek a nép magatartásával párhuzamban való narrálására irányult közismert tehetsége gyakran nem jutott el a nép vágyainak és igényeinek az összegyűjtéséig, ehelyett folytonosan az aránytalan öntömjénezés határait súrolta. Mindenesetre az agrárszocializmus, az átmeneti antiszemitizmus és a kriptó-magyar-puritanizmus Szabó által létrehozott keveréke egy olyan korszak lenyomata, ahol az ellentétes ideológiai és spirituális alapokból vagy túl sok volt, vagy teljességgel hiányoztak. Hagyatéka zaklatott, de őszinte kísérletéről árulkodik, hogy értelmet adjon egy olyan világnak, amelynek misztikus sarkai még mindig kikandikálnak a pozitívizmus rajta végigsöprő hullámai alól.

Ugyanezen a képen egy, a hungarofuturista érzet szempontjából kulcsfontosságúnak bizonyuló elem is látható: az eredeti illusztráció középpontjában kollázsszerűen elhelyezve, egy befejezetlen piramis tetején ott ül a jó öreg Mindent látó szem, csúcsa a háttér világméretű kapcsolati hálózatainak egyik csomópontjába ér. A szerfelett ismerős jelző egy közismert atmoszférát idéz, ahol a kortárs kapcsolati technológiákon keresztül évszázados, hamis mitológiák keringenek és lépnek működésbe, a konspiratív fogalomalkotás forgószélszerű felhajtásaiban kicsúcsosodva. Azonban a Szem által figyelt, rejtett asszociációk látványa kísérteties kilátásokat generál, adott és másvilági társításokat egymásra helyezve; a Szem transznacionális és transzhistorikus kiterjedésében nem kevesebbet lát, mint a jelzők megkülönböztető mezejét.

Így elmerenghetünk azon, hogy ez a táj, a Föld metonímiája, a valóságban például egy kiaszott Kárpát-medencét ábrázol-e, a magyar nép otthonát a 10. század óta; vagy talán egy elfonnyadt Huairou-t, A Nagy Falnak otthont adó észak-pekingi hegyvidéki területet (kifejezetten a kép alsó és bal oldalán lévő, az eredetiben jobban kivehető, topográfiát fel-alá követő hosszú és firkás, de mégis párhuzamosnak tűnő vonalak miatt); vagy lehetne akár Visocica, a Bosznia és Hercegovina központjában található, egyik jellegzetes formájú hegyről ismert hegyláncolat, amely folytonosan felbukkan a Boszniai Piramis Komplexumban, amely egy ősrégi és zavarba ejtően túlfinanszírozott pszeudo-archeológiai-turisztikai kezdeményezés, azon a tudományosan vitatott kezdeményezésen alapulva, miszerint a hegy öt, piramis alakú, kolosszális méretű, az illírek által épített őskori építménynek az egyike, kiterjedt alagúthálózattal, állóhullámokkal működő csillagvizsgálóval, intergalaktikus kommunikációs portálokkal stb. felszerelve. (Arról nem is beszélve, hogy a Wikimedia Commonson található, visocicai Crveni Kukból nyíló kilátás alig különbözik a képen láthatótól.)

– II. RÉSZ –

A *Hungarofuturista Kiáltvány*ban a politika, a mítosz és a technológia bonyolultan elrendezett keveréke más, lazán az „etnofuturizmus” címszava alá tömörülő gondolati és gyakorlati irányzatokra emlékeztet, nem utolsósorban az általánosságban a nómenklatúra és különösen a hungarofuturizmus számára kihívást támasztó észt etnofuturizmusra. Két eltérő, egymástól pár év-tized különbséggel született, a finnugor kultúrpolitika köré összpontosuló elméletet jelöl. Az egyik egy fiatal, inspirált költőkből álló csoport 1994-es kiáltványából ered, míg a másik a kortárs Európa szuprematista tendenciáinak a dekadens felemelkedését szimptomatizálja. Az előbbi, a szovjet korszak végére jellemző antiautoriter ellenállás hullámaival meglovagolva, a belföldi elidegenedés és a társadalmi figyelmetlenség kisebbségi történetét közvetítette a nemzetközi elszigeteltség tágabb kontextusában, jelezve, hogy nem sok választási lehetősége marad, mint hogy az előremutató törekvéseket a hátrafelé haladáson keresztül fejlessze ki. A kiáltvány szerzői és az általuk inspirálni kívánt mozgalom tagjai az elkövetkezendő években a kereszténység előtti hagyományok, az ortodox hatások, a politikai neopaganizmus, a demokratikus tranzitológia már-már szakrális doktrínáját, valamint a technoutópizmus megszállottságának egy ellentmondásos szinkretizmusát tették magukévá. Egyszerűen szólva mindez az etnofuturizmust a hosszú 1990-es évek egy kevésbé feldolgozott jellegzetességévé teszi.

Mindenesetre a mozgalom továbbra sem egy konkrét „ideológia”, inkább egy „modus vivendi” törekvés köré csoportosult: túlélési stratégia, amelynek egyaránt része egy etnikai identitás sajátos megélése és a hevesen globalizálódó világhoz igazodó, folyamatos reform lehetővé tétele, még akkor is, ha ez egy határozott politikai elszántság feladásával jár. Lényeges, hogy az internet megjelenésekor, a *cyberpassing* fénykorában, a globális orientáció alapjaként üdvözölték, mivel úgy vélték, hogy a történelmi idő egy virtuális állapotú nullpontra való visszatekerését teszi majd lehetővé, láthatóan egyenlően távol mindentől, amit a nemzetek valaha is létrehoztak. A jelenkorban ennek a globális kapitalizmus korában kifejlődött, posztideológiai konszenszusba burkolt, New Age-jellegű spirituális pozitívizmusnak a politikai homályosságaira azok az észt jobboldali populisták mutattak rá, akik a humanista optimizmust a törzsi futurizmus fanatikus érzetével kannibalizálják, és akik szemérmetlenül rasszista és idegengyűlölő tevékenysége nem az általuk kisajátított tényleges történelmen alapul.

A *Hungarofuturista Kiáltvány* azonban szenvedélyesen szembeszáll azokkal az elméleti alapokkal, amelyek az ilyen politikai baklövéseket lehetővé teszik. Teljességgel tisztában van azzal, hogy miként szolgálhatnak a kései kapitalizmus kulturális mechanizmusai a lefektetett határok és az anakronikus hatalmi formák – legyenek ezek vallásiak, nacionalisták vagy tekintélyelvűek – újrarendezésének a csatornáiként. A kikötés itt az, hogy ha az etnofuturizmusokat meghatározó belső feszültségek között nem navigálunk megfelelően, illetve nem kötjük stratégiailag össze őket egyik vagy másik bevett hitrendszer apolitikus megjelenésének elutasításával, vagyis ha nem foglalkozunk velük kifejezetten kronopolitikai kérdésként (amelyet természetesen mindig geopolitikai realitások árnyalnak), akkor a végén az etnikai felsőbbrendűség zsarnokságának válhatnak áldozatává.

Ez a politikai tudatosság egy olyan általános ágendában fejeződik ki, amely a „nacionalista ideológia” a „nemzeti és történelmi mítoszok” felett gyakorolt monopóliumának leküzdésére, a „kísérleti pszichogeográfia” gyakorlatának elindítására irányul, amely a „nemzet idejének fellazítását”, a „hungarofuturista mutációs identitás [...] alternatív realizmusait” idézi meg. A középút helyett itt a nemzeti imagináriumok extrém szélsőségeikig való újrorientálásával azok legbensőségesebb végpontjaiba fúrunk, mintegy kiterjesztve a hovatartozás feltételeit az elidegenedés Möbius-szalagja mentén. „Magyar Őrt követelünk magunknak a konzervatív Ég helyett!” A Kárpát-medence meghódításáról pedig ezt olvashatjuk: „Az Új Honfoglalás nemzeti XENOPOLITIKÁT és nemzeti XENOESZTÉTIKÁT igényel!” Ez világosan mutatja, hogy hogyan válik bizonyos összeférhetlenségek kollázsa eszközzé az elidegenedés poétikájának a megalkotásában, hogy aztán egy politikai és kulturális identitásról szóló kritikai diskurzus részeként hasznosuljon újra. (Szin-tén újrhasznál a „xenikus kultúra” fogalma, amely a biomedicinális szótár része, mivel az „etnikai” konstrukciók és kifejezések környékére kerül.) Továbbá úgy tűnik, hogy ez a „xenoesztétikai átalakulás”, amely révén a nemzeti identitás önidegenné válik, a migráció élménye által előhívott, transzgenerációs valóságokon keresztül testet öltő mítoszok erejére utal. Elvégre köztudott, hogy maguk a magyarok is egy törzseken átívelő, Arvisura istennő tanításain alapuló szövetségből jöttek létre. Mindezek a „posztmagyarságnak” a transznacionalizmus jövőbeli történelmi lehetőségeiben regisztrált, javasolt feltételeit alkotják.

A szöveget a külvilág gravitációs vonzásának visszhangja rezgeti, egyrészt a vidék és a világűr, másrészt a veszteség és a sérelem spekulatív retorikája között húzott sajátos párhuzam révén. Ez utóbbiból következik a ja-

vaslat, amely a „imaginárius földrajzunk klausztrófób jellegét” az óceáni őstörténet segítségével hívásával tervezné újrarajzolni. A fanatikus nacionalisták által gyakran táplált kript imperialista fantáziával szemben, akiknek képzeletét az elveszített területek, valamint az 1920-ban a Trianon utáni Magyarországon kívül maradt több mint hárommillió magyar felé táplált bénító sóvárgás korlátozza, a kiáltvány a spekulatív mnemotechnika sémáját javasolja a nyilvános gyász referenciális keretének eltolásával: „Az akvatikus trauma a belső tengerek elvesztését jelenti, amikor minden posztmagyar visszaréved az Eredet-óceánba”. Ez a kaján kezdeményezés, a „magyar bánat radikalizálása” irányába tett lépés valójában az agenda serkentése felé mutatott hungarofuturista epekedésről és hajlamról vall. Azzal, hogy kísérletet tesz a magyar települések földrajzi alapjai mögött meghúzódó mély idővel való kapcsolódásra, és a normatív kronológiák határterületeihez nyúl, a kiáltvány javasolt futurizmusát a nacionalista idővonalakat megelőző és talán túl is élő entitások kozmikus dimenziójához viszonyítva helyezi el. Ez annak fontosságát hangsúlyozza, hogy a magyarság a szupraetnikus ágensek nagyobb ökológiájában helyezhető el, ahol az emberi élet dialógust folytat és átszövődik a non- és inhumán elemekkel, és ahol az egyik nem képzelhető el a másik nélkül.

A reálpolitika területére visszatérve, a nacionalista ideológia a legszorosabb fogást a vidéken gyakorolja, ahol jelenleg virágzik a külvilágtól való félelem. A kiáltvány ennek kezelésére a globális metropolisz egy olyan képével szembesít, amelyet nemcsak az osztályok közötti egyenlőtlenségek, hanem a perifériák rejtett kizsákmányolása és suttymban való elárulása is beszenyenez, meghazudtolva a futurisztikus fejlődés felületi csillogását. „A posztmagyar karnevál a vidék apokalipszise. [...] De mi újra elhozzuk a központokba a parasztok bosszúját!” A *Kiáltvány* itt is Szabót idézi: „A magyarság a magyar paraszt”, majd felteszi a kérdést: „Mit üzen ez a hungarofuturistáknak?” Ez valóban döntő kérdés. A válasz azonban túllép a modernizáció kiváltságos központjaiból történelmileg kimaradt közösségek megszólításának a programján, egyenesen odáig megy, hogy őket „élőhalottaknak” nevezi, akik segítségével a magyarság mégis újjászülethet: „A rurális zombikultúra kisajátításával visszaemésztjük a faj ősi energiáját”.

A szóban forgó kérdés kezelése talán tapintatlannak hathat. Egy homlokát ráncoló olvasó azonban a *Kiáltvány*ban bemutatott tendenciák alapján szépen-lassan elkezdheti a különálló pontokat egy világosabb csillagképpé összekötni. A zombik, abban a formában, ahogyan mi ismerjük őket, Haitiről származnak, a hollywoodi kultúripar által megszűrve és kisajátítva. Megmá-

síthatatlanul materiális történelmük azt mutatja, hogy az élőholtak, akiket más, feltehető emberi alapadottságaik mellett az értelmüktől és a szabad akaratuktól is megfosztottak, és akiket egy külső erő kényszerít mozgásra, nemcsak a leigázott testek társadalmi halálát képviselik, hanem egyben legrosszabb félelmük megtestesülését is, nevezetesen, hogy a fizikai halál túloldalán lehet, hogy nincs megváltás: a rettegés és a jogfosztottság post-mortem is kitart. Egy ilyen szörnyű képzetet persze a rabszolgaság transzgenerációs tényének és pusztító hatásainak egy szinte ontológiai léptékben való kibontakozása táplál. Ez a történet a proletarizált termelés és évtizedekkel később a kötelező tömegfogyasztás megjelenésével jócskán átnyúlik a modern időkbe, ami a zombikat a kapitalista modernitás egészének elidegenítő hatásainak példájává teszi. Más szóval, a „technoparaszt”, ahogy a *Kiáltvány* fogalmaz, már eleve zombi. De mi lenne egy másodfokú zombifikáció?

A kortárs kulturális termékek révén a zombik a korábbi státuszuk egy radikálisan emancipatorikus fordítottját kínálják. Immár nem egy varázsló bővületében vagy egy mester parancsainak engedelmessé, hanem egy autonóm és kollektív rajintelligencia formájában mutatkoznak. A lényeg a lényeg: a zombik túlélők, egy posztapokaliptikus létmód képviselői. Bár emberi tulajdonságaikat elveszítették, ez valójában csak függetlenné tette őket az emberi függőségektől. A zombik kiszabadultak az embertelennek nyilvánított dolgok tagadásán keresztül létrejött ősi antropocentrikus történelemből, ledobták magukról az életre érdemesnek és érdemtelennek ítéltetés mesterséges és erősen felértékelt láncait. Röviden, a zombik egy posztthumán szubjektivitást vezetnek be. Ez a radikális potenciál azonban csak akkor valósulhat meg, ha a zombi alakját annak a faji és (transz)lokális történelemnek a fényében hasznosítjuk újra, amelyet kortárs ábrázolásai gyakran megpróbáltak elkerülni. Ez nem a repatriálásra való felhívás, hanem kísérlet arra, hogy a hungarofuturizmust még inkább összekapcsoljuk a zombik diaszpórikus történetével és azokkal a sajátos módokkal, ahogyan a zombik a kisajátítás regisztereiként elevenednek meg. Csak így teljesedhet ki a posztmagyarság saját posztthumán jövője.

Bizonyos értelemben a zombik csak gyászolva képesek emlékezni. A világ, vagy legalábbis az, ami megmaradt belőle, óhatatlanul az emberekre emlékezteti őket, és bőven elég a nyomból, amely őket arra a felismerésre vezetheti, hogy „rokonok” az emberekkel – az emberi faj idegenszerűen tudatos maradványai. A zombik valóban traumatizáltak, de traumájukat sikeresen mozgósították, és sérelmüket a bénultság érzésétől a létfenntartás alapjainak újraértékelése felé radikalizálták. Már kimúltak párszor, látták a világ végét, mégis életben maradtak, mint valamilyen kérlelhetetlen „xenoesztétikai átalakulás”

két lábon járó bizonyítékai, akik az értelemkeresés, a tapintás, a látás és az érintéssel való érzékelés, sőt az ízlelés és a szépség egy másik rendjének szükségességét hirdetik, amely az eddigi emberi változatoktól különbözik, és talán közömbös is azokkal szemben. Ennek megfelelően a zombik által szimbolizált poszthumán etika és kegyetlen optimizmus meglepő módon egybeesik az őslakos közösségek hosszú életű (vagy élőhalott) tapasztalatával és a túlélésért világszerte folytatott küzdelmükkel, azon a közösségekével, amelyek számára az apokalipszis sosem a kapitalista kultúripar szórakoztató terméke, hanem a mindennapi valóságuk táptalaja.

– III. RÉSZ –

Végül, de nem utolsósorban azon is elgondolkodhatunk, hogy a hungarofuturizmus mint diszkurzív gyakorlat milyen módon és milyen mértékben hozná vagy fogja létrehozni a maga nyilvánosságait azáltal, hogy közöttük kering, létrehozva a közkinccsek (esetleg *kronoközkinccsek*) eddig hallatlan konstellációit, és változást inspirál – persze csak akkor, ha a változás nyilvános anticipációjának különböző mértékű regisztrálása és újraértékelése a szociokulturális futurizmus programja számára fontos. Ugyanebben a szellemiségben osztozik saját kódján a hungarofuturizmus a magyar forinttal – HUF. Így nyilvánvalóan azt célozza, hogy valutát szerezve beutazhassa az egész földet, mediálva értékei széles skáláját, azokat komplex érrendszerként működő együttes körfolyamatokon keresztül csatornázva és közvetítve. Így a forint életre kelti magát, és megelevenedve betölti a küldetését.

Vannak viszont olyan kritikus találkozási pontok, ahol a „valutát” el kell cserélni annak érdekében, hogy a közvetítés feladata továbbra is lehetséges, aktuális és releváns maradjon. Ezek a találkozási pontokon szükséges valami sűrűlódás, a közvetített energiából, értékből, vágyból, hitből vagy eszméből valaminek mindig el kell vesznie. A kérdés tehát az, hogy ezt az elvesztett dolgot hogyan fogjuk megragadni, hogy utána visszairányíthassuk a futurisztikus feszültség áramköreibe. Ami az etnofuturizmust illeti, van egy látens tendencia ennek a sűrűlódásnak a relációs immanencia tükrében való feldolgozására, amely lehetővé teszi, hogy minden egyes etnofuturizmus (mind az elnyelésre, mind a visszatükrözésre) fogékony maradjon. Egy ehhez hasonló relációs futurizmus (vagy diszciplinárisan: komparatív futurizmus) az egymástól különböző technokulturális klímákon átívelő közös imagináriumok materializálódásán dolgozik, ezzel feltárva a régóta, vagy egyáltalán

nem bejárt tájak lehetőségfeltételeit a transzregionális spektrumokból való kiemelkedésre, legyenek azok fiktívek vagy tényszerűek.

A HUF számára egy ilyen látencia kihasználása az interskáláris kapacitásainak kiterjesztését, etnikai dimenziókon átfutó, kozmikus nagyságrendeket megközelítő, xenofuturista pályára támaszkodó vektorként való működést jelentené. Az „Eredetőceánról” szólva a *Kiáltvány* megemlíti Árpádot – a mitikus nagyságról ismert hadvezért, aki megvalósította a magyar föderáció politikai egységét és megalapította a Királyságot –, egyenlőségjelet téve közte és Nemo kapitány, a vernei mitológiák enigmatikus, antiimperialista, ur-*seapunk* karaktere között. A fin-de-siècle érzetet zárójelbe téve itt a leglényegesebb talán az, hogy ez az összehasonlítás Nemo tengeralattjáróját, a Nautilust idézi meg, amely magában hordozta az világmindenség önmagában való képét, és ami még ennél is fontosabb, a „Mobilis in Mobili” jelmondatot hirdette, amely az ambivalencia tengerén való tudatos és stratégiai navigálást jelenti: azt, hogy a változás hullámaint magunkba szívva és azoknak megfelelően képesek vagyunk átalakulni, míg a világunkról alkotott, folyamatosan változó képet a transzformáció egyik hulláma elől átkormányozzuk egy másikra.

Fordította: *Takáts Márk Dávid*

(MOALEMI, Mahan. „Notes on the Hungarofuturist Manifesto”. *Xenotopia*, 1. sz. [2020]: 5–10.)

FÜGGELÉK

MIKLÓSVÖLGYI ZSOLT – NEMES Z. MÁRIÓ

Hungarofuturista Kiáltvány*

A hungarofuturizmus (HUF) a kulturális képzeletet kondicionáló mítoszfikció és esztétikai stratégia. Nemzeti és történelmi mítoszainkat megszállta a nacionalista ideológia, ezért vissza kell perelnünk őket, hogy újraépítsük a magyarságról való gondolkodás haladó formáit. A HUF célja a képzelet formáinak áthangolása térben és időben. Ez egyszerre történik az eredetnarratívák eltérítésével, kisajátításával, és a jövőre vonatkozó sejtések feletti monopólium birtokba vételével. A HUF ugyanis hisz az idő kikököntésének erejében és az elmúlt, vagy talán sohasem volt jövőbe vetett bizalom helyreállításában.

1. KOZMOLÓGIA

A HUF egy kísérleti földrajz keretében újrateremti a Kárpátok flóráját és faunáját. A benső rendszerkritik(ák) csődje rámutatott arra, hogy irónia és reformálás helyett, „alternatív realizmusokra”, új fajokra, és új világokra van szükség. Ehhez a terraformáláshoz azonban fel kell vennünk egy földön kívüli pozíciót, mely az eredet megsokszorozásához szükséges távolság feltétele. Magyar Őrt követelünk magunknak a konzervatív Ég helyett! Ez nem esz-képizmus, hiszen az Új Honfoglalás által nem adjuk fel a régi hazát, hanem az idegenség által írjuk át annak önazonosságát. Az Űr nem egy Másholba való vissza- és elvágyást jelent, hanem a geofilozófiai koncepcióinknak a Másholból való reformálását. Az Új Honfoglalás nemzeti XENOPOLITIKÁT és nemzeti XENOESZTÉTIKÁT igényel! Az afrofuturizmushoz hasonlóan itt is egy olyan identitáspoétikai képzeletgyakorlatról van szó, mely a kisebbségi identitással való radikális túlazonosulásra épít. A magyarságtudat hegemon elbeszéléseivel szemben egy alternatív magyarságtudat, a *posztmagyarság* felfedezése a cél. A posztmagyarságba való hungarofuturista átlépés kulcsa a metamorfózis. Szíriusz népeként érkeztünk ide, és így is térünk vissza! Most és mindörökké! Ebben a xenoesztétikai átalakulásban a nemzeti identitás önidegensége és önazonossága közti harmadik teret lakjuk be, amikor a kivételenség túlhajszolása által nem csupán a geopolitikai, hanem a humánideológiák is dekonstruálódnak. A nemzet eredetének kilövése az Űrbe a nemzet

* Első megjelenés: MIKLÓSVÖLGYI Zsolt és NEMES Z. Márió, *Hungarofuturism Manifesto* (Berlin–Budapest: Technologie und das Unheimliche, 2017).

idejének fellazítását is jelenti, hiszen a történelem képzeletgyakorlattá való átalakítása olyan téridőzavart hoz létre, mely megnyitja a magyar táj jelenébe való beavatkozást – a fiktív múlt és a fiktív jövő felől egyszerre.

A posztmagyarrá-változásnak különböző formái vannak, melyek a hungarofuturista kozmológia tájékait lakják be az alábbi rendszertan szerint:

1.1. AKVATIKA

1.1.1. Imaginárius földrajzunk klausztrófób jellegét Trianonra vezetik vissza, ugyanakkor mi egy francia kastély ahhoz képest, hogy bolygónyi óceánokat veszítettünk el. Smafu! Nem bagatellizálni akarjuk a veszteséget, hanem rámutatni annak kozmikus léptékeire. A magyar bánat radikalizálása egyetlen reményünk és megváltó fegyverünk!

1.1.2. Az akvatikus trauma a belső tengerek elvesztését jelenti, amikor minden posztmagyar visszaréved az Eredetóceánba.

1.1.3. Horthy volt az utolsó magyar seapunk, aki matrózmezben siratta a nemzet legnagyobb veszteségét. Sárkánytetoválása a legfőbb bizonyossága annak, hogy a hungarofuturista lét = „tetovált lét” (Peter Sloterdijk).

1.1.4. Ezt ismerte fel Ferenczi Sándor a thalasszális regresszió fogalmának kidolgozása során, hiszen a kozmikus szülőcsatornán való átjutás a nemzettest számára is feldolgozhatatlan alapító esemény. A magyarság azóta is azért akar szaporodni, hogy tengerré-változzon.

1.1.5. Atlantisz elveszett, Trianon egy kabaré. Magyar delfineket! Nemo kapitány = Árpád.

1.2. FÖLD

1.2.1. Mivel a ház „antropokozmikus képmására” (Gaston Bachelard) formált kultúra építménye, és vele a pincétől a padlásig terjedő, vertikálisan tagolt hatalmi struktúra végleg összeomlott, a HUF a romokon virágzó parazita-építészet eszméjét hirdeti.

1.2.2. Éljen a zombi médiumok archeológiája, éljen a nekro-architektúrák anarchiája!

1.2.3. Az underground mindig „lefelé” próbált terjeszkedni, egyszerre nyomták „el” és „le”. A vakondavangárd a karkai odúlakó örököse, amely nem képes kilépni az önmaga és a hatalom által gerjesztett paranoid geográfiából. A HUF dekonstruálja a Nagy Avantgárd Odút, mert ás és ás, túlása magát a Föld középpontjába, hogy leszámoljon a fent és lent ideológiai érték kategóriáival.

1.2.4. A Föld középpontjában posztmagyar városok növesztik kristályos kupoláikat, míg a hungaroszaurusz-keltetők Makovecz-katedrálisa egyre újabb

fajokat ont a bolygó beleibe. Így árasztjuk el felülről és alulról, kívülről és belülről az új magyar hazát!

1.3. VIDÉK

1.3.1. A posztmagyar karnevál a vidék apokalipszise. A hatalom vertikálitása igazgatja a város és vidék dichotómiáját is, hiszen a szellemi polisz urai, a dzsentrik és a gyíkemberek vidékre szorították az alantas materializmust. De mi újra elhozzuk a központokba a parasztok bosszúját!

1.3.2. A HUF a globalitás nevében felszámolja a központ és a periféria higiénikus elhatárolását!

1.3.3. GLOKALITÁS = lokális-globális parazitizmus!

1.3.4. Se a NYUGAT, se a KELET, hanem csillagközi invázió. Oda és vissza! A köztes harmadik xenopolitikája, amikor a posztapokaliptikus rommezőn szemétből emel technojuritákat Árpád kozmikus népe.

1.4. ŰR

1.4.1. „És várj reám, én szép hazám, VILÁGŰR!”, írja Tamkó Sirató Károly, a HUF-kánon egyik klasszikus költője. „TÜK TÜK NOVAPUTY!” – hangzik ugyanez szíriusziul, mely a magyar nyelv őskódja, annak a posztplanetáris eredetnek a jele, mely kitüntet minden hungarofuturistát. Fedezd fel magadban a HUF-ot, és azonnal megtanulsz beszélni az őseid és unokáid nyelvén! Mert a dal egyszerre szól a múltban és a jövőben, ahogy a posztmagyarság sem valami eljövendő, hanem egy már-mindig-is jelenlévő tapasztalatforma.

1.4.2. A Szíriusz-rendszerből való csillagközi migráció gondolata a palóc, sumér és dogon eredetmítoszok központi motívuma, mely megalapozza a HUF xenoretorikáját. A Szíriusz egy olyan nem-hely, mely a képzeletgyakorlat ívét és gyorsulását garantálja. A posztmagyarrá-változás ebben az imaginárius vonzástérben történik meg, vagyis nem a Hold okozza metamorfikus kábulatunkat, hanem egy MÁSIK, sötétebb és idegenebb csillagközi mintázat.

1.4.3. Az úrlénnyé-változás idegenné tesz a saját hazádban, de ezzel csak lehetőséget kapsz, hogy találj egy újat, időben és térben szétszórva, egyszerre ugyanott és radikálisan máshol.

2. XENOBIOLOGIA

2.1. Mit jelent a posztmagyar ébredés? Ez nem karkai goblinizáció, ez büszke feltámadás! Fajok sokaságává hullunk szét Szíriusz fényei alatt, majd újra egyesülünk Mária országában. Regnum Marianum!

2.2. Velünk van a busók népe, akik már akkor a Kárpátokat járták buzogányaikkal és kereplőikkel, amikor a székelyek még hungaroszauroszok voltak.

2.3. De ettől még velünk vannak a székelyek és a hungaroszauroszok is!

2.4. Látjuk az ős-gyík-turul reptét a pikkelyes Hold körül, ahogy aztán megpihenve leszáll egy hulló-arcú avar királyra!

2.5. Hungaroamazonok, lúdvércek, vajákosok, lósámánok, szépasszonyok és medveemberek! Aki nem velünk van, az is velünk van.

2.6. „A magyarság a magyar paraszt. Semmi sincsen már kívüle, ami magyar és mindenki, aki magyar, csak általa lehet az” – írja Szabó Dezső.

2.6.1. Mit üzen ez a hungarofuturistáknak? Hogy menjetek szét a magyar falvakba, járjatok szét a magyar paraszt között! Szívjátok tele a tüdőtöket a lelkével! Hogy bennetek legyen a magyar paraszt, mint a kenyér és a hús a testben, mint az erő a friss növényekben, mint a hit a keresztes vitézben. A magyar paraszt legyen természetek gyökere s virágaitok mélyebb színei! Itt minden igazi építés alapja a magyar paraszt. És sírboltot épít a magyarságnak mindenki, aki nem erre az alapra épít.

2.6.2. Csakhogy a sírbolt már elkészült. Bele kell lépnünk az élőhalott termelésbe, hogy újjászülethessen a magyarság. Kenyérként és húsként esszük meg a magyar paraszt kultúrájának maradványait. A rurális zombikultúra kisa-játításával visszaemésztjük a faj ősi energiáját. Nincsenek evidenciáink, csak technológiai törmelékek, fényképek, hangfelvételek, subák és álbajszok. Színházat csinálunk a temetőből, ahol haláltáncot jár a népi esztétika.

2.7. Mamuttá-válás, hungaroszaurusszá-válás, technoparaszttá-válás, ezt a referencia nélküli metamorfózist praktizáljuk, hogy a hiány és távollét felől, intenzív gyászunkkal építsük újra a fajt. Gyászolok, tehát vagyok, kísértetek táplálják gyökereimet, de mégis kibomlik az alkonyi virág az antropocén kertjében.

3. ANAKRÓNIA

3.1. A HUF nem hisz a történeti futurizmus technoutópiájában. Nem töröljük el a múltat, mert retrofuturistaként egyszerre utazunk vissza és előre, hogy az idők kereszteződésében zaklassuk a jelent!

3.2. Az Űrbe-való-kivetődés és az Űrből-való-visszatérés téridő-hurka nem a Föld történelmétől való búcsúzás, hanem a történelem és a világ szétváltságának felmutatása. Ez az anakrónia eseménye. Posztmagyarrá-válás a jelenvalónak szétváltsága a jelenlétben, a jelen időnek a nem-egyidejűsége önmagával, vagyis a fantomok ideje. Ebben a fantomidőben látogatjuk a magyarokat az Űrből, ami a történelem szempontjából a vissza és az előre közti szakadás belakását és felügyeletét jelenti.

3.3. Nem nemzetkép van, hanem „nemzetgép” (Borbély András), mely a nemzeti tudattalant kondicionálja. A HUF feladata a nemzetgép megbontása, kisajátítása és újraprogramozása, mely az anakronizmusok megidézése által megy végbe.

3.4. Az anakronizmus géprombolás, de nem a kalapáccsal való filozofálás destruktív módján, hiszen nem a gépezet elpusztítása, hanem visszafoglalása a cél. A kalapács a gép működésének a felderítését szolgálja, tesztelést, ellenőrzést, felügyeletet, gondozást és „túlazonosulást” (Slavoj Žižek). Ez a hungarofuturista hazaszeretet definíciója: a nemzetgép irritációja a kalapács erotikájával.

3.5. A HUF követi, zaklatja és megszállja a nemzetgépet, majd ráakaszkozik, hogy addig irritálja az ideológiai kódot, míg végbe nem megy a túlazonosulás. A posztmagyar tehát nem tagadja és/vagy parodizálja a nemzetgép retorikáját, hanem az irónia fedezéke nélkül, a beomlásig hajtja túl.

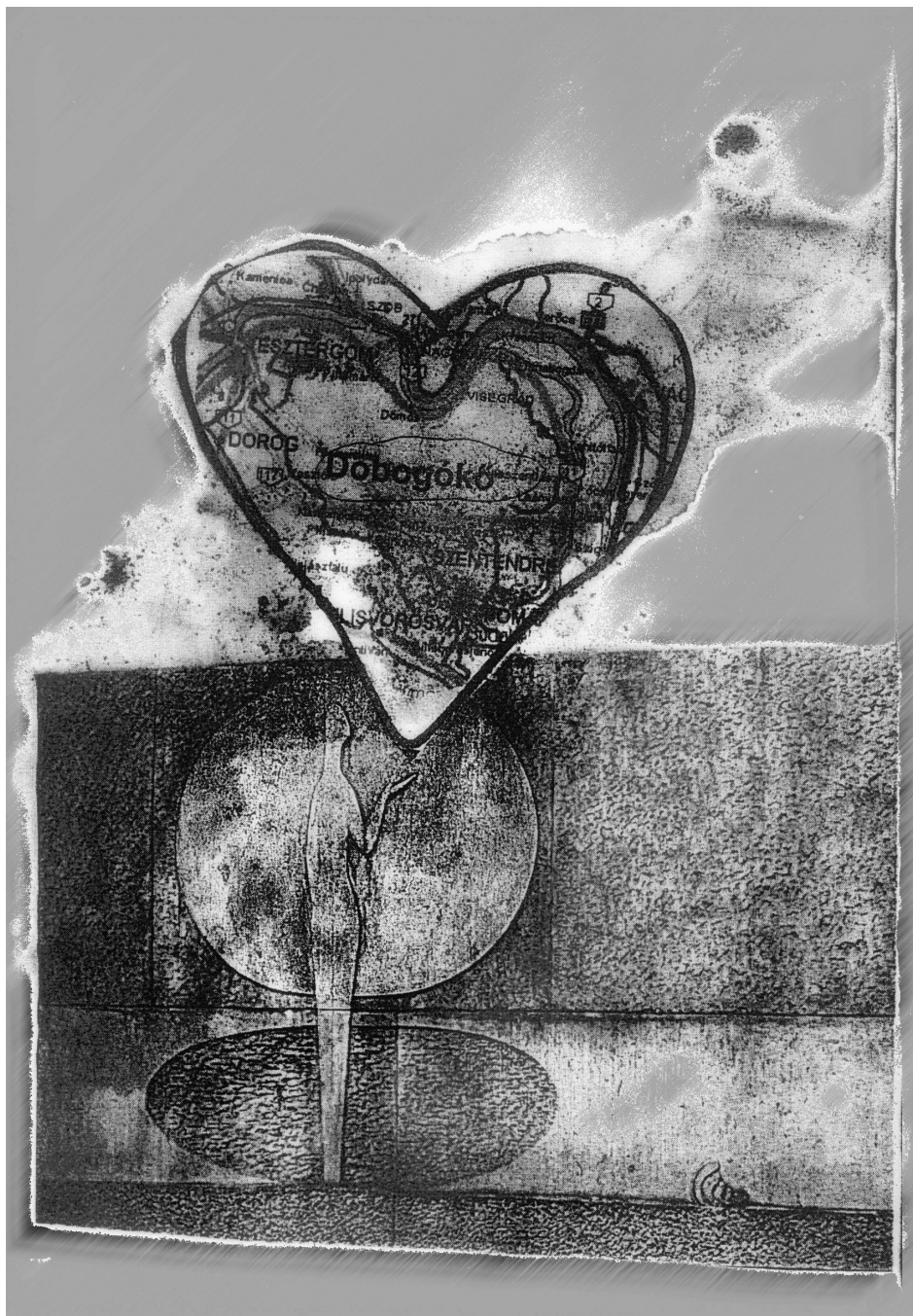
3.6. Nincs magyarabb a posztmagyarnál.

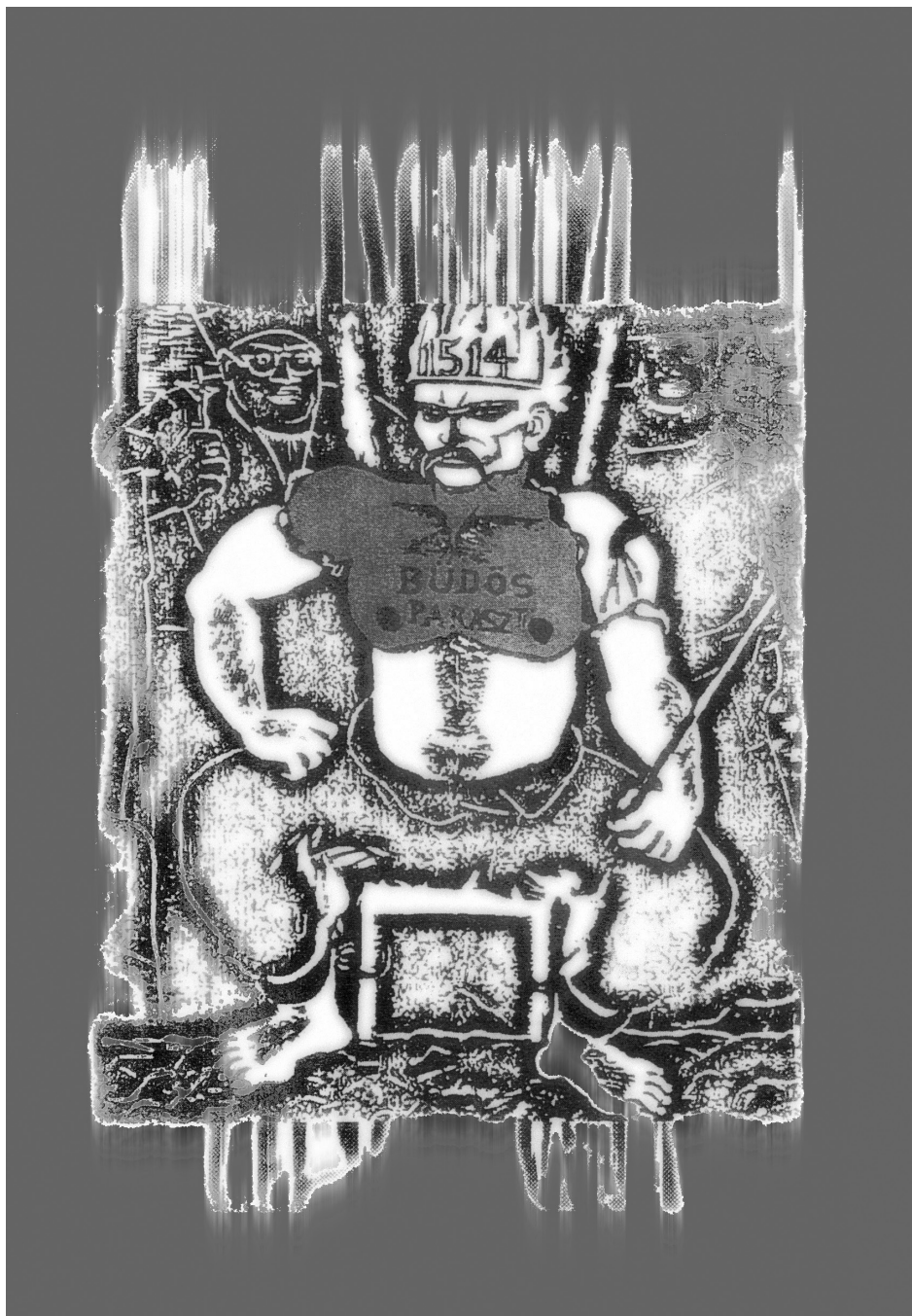
3.7. Az eredmény paradox érzékiség, az ektoplazma hamis húsa, valami olyan, ami nem lehet, de mégis van. Ez a távollétszerű jelenlét a hungarofuturizmus létmódja, hiszen a posztmagyar honfoglalás nem más, mint kísértetjárás, amikor tájat lakhatatlanná tesszük, hogy újraalapítsuk a nemzetet. Nem először, nem másodszor és nem is harmadszor, hanem oda és vissza – hiszen a Szíriuszon minden megtörténik, amit itt elfojtanak.

3.8. Éljen Magyarország, éljen a haza!

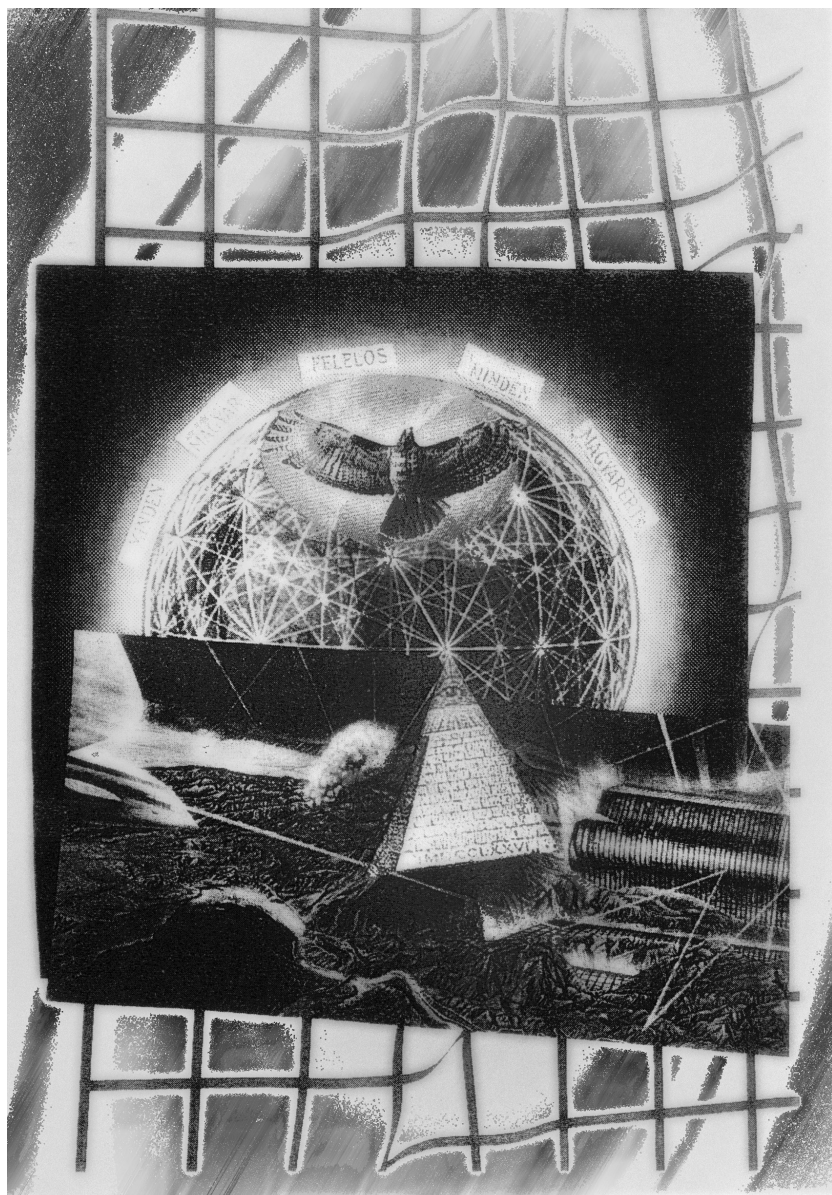
4. PANTHEON

Csontváry Kosztka Tivadar, Bolyai János, Petőfi Sándor, Hunyadi János, Derkovits Gyula, Mátyás király, Ady Endre, Matolcsy György, Bartók Béla, Zrínyi Miklós, Verne Gyula, Bayer Zsolt, Liszt Ferenc, Csihar Attila, Arany János, Makovecz Imre, Zalatnay Sarolta, Móricz Zsigmond, Horthy Miklós, Lukács György, Tamkó Sirató Károly, Benczúr Gyula, Ligeti György, Esterházy Péter, II. Rákóczi Ferenc, Dezső Szabó, Kozsó, Garaczi László, Karády Katalin, Kossuth Lajos, Léda, Komjáthy Jenő, Kodály Zoltán, Jókai Anna, Árpád vezér, Janus Pannonius, Pataky Attila, Kaffka Margit, Attila hun király, Soros György, Szilárd Leó, Báthory Erzsébet, Németh László, Jancsó Miklós, Vörösmarty Mihály, Hernádi Gyula, Szendrey Júlia, Gulácsy Lajos, Csoóri Sándor, Kassák Lajos, Mick Jagger, Juhász Ferenc, Uitz Béla, Tamás Gáspár Miklós, Wittelsbach Erzsébet magyar királynő („Sisi”), Kölcsey Ferenc, Bogár László, Jókai Mór, Kádár János, Czöbel Minka, Moholy-Nagy László, Szaniszló Ferenc, Nagy László, XXX11 szíriuszi király, Csáth Géza, Erich von Däniken, Mézga Géza, Fekete György, Hajnóczy Péter, feLugossy László

A magyarság posztdigitális tudattalanja alapján készített kollázsok: Miklós-völgyi Zsolt, Nemes Z. Márió, Lovas Péter, grafikai posztprodukción: Fridvalszki Márk